

Łukasz Łaskiewicz
Szczecin

Taumaturgiczna posługa Mesjasza miłosierdzia i Jego uczniów

Wstęp

Działalność cudotwórcza w życiu i posłudze Jezusa odgrywała niewątpliwie, obok nauczania, znaczącą rolę. Piotr Apostoł w jednej ze swoich mów, podsumowując całe życie Nauczyciela, powie nawet, że „przeszedł On dobrze czyniąc i uzdrawiając wszystkich” (Dz 10,38). Liczne opisy czynionych przez Jezusa cudów nie pozostawiają żadnych wątpliwości, że On naprawdę ich dokonywał¹. W dokumencie przygotowującym Kościół do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 czytamy wręcz, że „uzdrowicielska działalność Jezusa znajduje się wśród pierwszych i najlepiej udokumentowanych stron Nowego Testamentu: »I obchodził Jezus całą Galileę [...] głosząc Ewangelię o królestwie i lecząc wszelkie choroby i wszelkie słabości wśród ludu. A wieść o Nim rozeszła się po całej Syrii. Przynoszono więc do Niego wszystkich cierpiących, których dręczyły rozmaite choroby i dolegliwości, opętanych, epileptyków i paralityków, a On ich uzdrawiał« (Mt 4,23-24; 9,35; 14,34-36; 15,30-31)»².

W badaniach prowadzonych nad posługą taumaturgiczną Jezusa na różne sposoby dokonuje się podziału czynionych przez Niego cudów. J.

¹ Pewne wątpliwości egzegetyczne, wynikające z redakcji Ewangelii oraz filozoficzne, głoszone w różnych epokach, a także argumenty przemawiające za prawdziwością istnienia cudów Jezusa omawiają m.in.: H. Langkammer, *Wprowadzenie do ksiąg Nowego Testamentu*, Wrocław 1982, s. 24; J. Kudasiewicz, *Jezus historii a Chrystus wiary*, Lublin 1987, s. 109-116; Tenże, *Życie ukryte i działalność Jezusa Chrystusa*, [w:] W Granat i E. Kopeć [red.], *Jezus Chrystus. Historia i tajemnica*, Lublin 1988, s. 148-153; M. Rusecki [red.], *Cud*, [w:] *Leksykon Teologii Fundamentalnej*, Lublin 2002, s. 274-278; G. Lohfink, *Przeciw banalizacji Jezusa*, Poznań 2015, s. 58.

² Papieski Komitet Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, *Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki*, Katowice 1996, s. 90.

Kudasiewicz wyróżnia 36 cudów i 12 wzmianek o działalności cudotwórczej, które znajdujemy w ewangelicznych opisach. Wskazuje on na trzy grupy: uzdrowienia i wskrzeszenia, wypędzanie złych duchów, cuda nad żywiołami natury³. Wydaje się, że w wielu przypadkach problemy psychiczne, czy też działanie złego ducha, są na tyle mocno związane z fizyczną chorobą, że trudno byłoby je od siebie sztucznie oddzielić (por. Mt 12,22)⁴. Dużo łatwiej jest natomiast odróżnić uzdrowienie od wskrzeszenia, choć i one w opracowaniach naukowych często bywają traktowane razem⁵. W związku z tym w niniejszym artykule⁶ punktem odniesienia będzie działalność cudotwórcza w szerokim tego słowa znaczeniu, choć z pominięciem cudów nad żywiołami natury, zaś ze szczególnym uwzględnieniem posłannictwa Jezusa uzdrawiającego.

Na początku artykułu, jako wprowadzenie do głównego tematu, zostaną omówione starotestamentalne zapowiedzi Mesjasza-Uzdrowiciela⁷, a dopiero później ich spełnienie w dokonywanej przez Jezusa posłudze uzdrawiania. Jezus jest bowiem realizatorem starotestamentowych oczekiwań na Mesjasza⁸. To On znajduje się w centrum Nowego Testamentu⁹.

Do Jezusa przychodziły liczne tłumy, a On uzdrawiał ich chorych, wypowiadając przy tym do człowieka swoje słowo, słowo miłości. Wypowiedział je

³ Zob. J. Kudasiewicz, *Życie ukryte*, s. 148.

⁴ Więcej na ten temat zob. G. Lohfink, *Przeciw banalizacji*, s. 59.

⁵ Pewne wątpliwości może budzić scena, w której Jezus przychodzi do domu Jaira (Mt 9,18-19.23-26; par.), gdzie oplakiwano zmarłą córkę tego przełożonego synagogi. Nauczyciel powie: „Dziewczynka nie umarła, tylko śpi” (Mt 9,24), co mogłoby wskazywać, że mamy tu do czynienia z uzdrowieniem, a nie wskrzeszeniem. Wydaje się jednak słuszniejszym uznać, że miało tam miejsce wskrzeszenie, o czym świadczy użycie czasownika ἐγείρω (Mk 5,41; Łk 8,54), używanego przez ewangelistów w odniesieniu do przywracania życia umarłym (por. Mk 12,26; Łk 7,22). Ponadto sen jest często w Biblii eufemistycznym określeniem i metaforą śmierci, jak np. w Ps 13,4; Hi 14,12; 1 Tes 4,14, zob. M. Ernst, *Sen/Wyjaśnianie snów*, [w:] F. Kogler, R. Egger-Wenzel, M. Ernst [red.], H. Witczyk [red. nac. wyd. pol.], *Nowy Leksykon Biblijny*, Kielce 2011, s. 675.

⁶ Inspiracją do powstania niniejszego artykułu była napisana przeze mnie w 2007 r. praca magisterska, zatytułowana „Miejsce i rola charyzmatu uzdrowienia w procesie ewangelizacji”, z zakresu teologii pastoralnej. Z perspektywy ukończonych w 2014 r. studiów z teologii biblijnej podejmuję raz jeszcze powyższą tematykę, nadając jej bardziej biblijny charakter i uzupełniając o nowszą bibliografię.

⁷ Osobnym wątkiem, wykraczającym poza tematykę niniejszego artykułu jest spojrzenie na uzdrowienie w szerszym kontekście, również pozabiblijnym, także na tle innych kultur. Więcej na ten temat pisze H. C. Kee, *Medicine, Miracle and Magic in New Testament Times*, Cambridge 1986.

⁸ J. St. Synowiec, *Oto Twój król przychodzi. Mesjasz w pismach starego Przymierza*, Kraków 1992, s. 235.

⁹ H. Langkammer, *Wprowadzenie*, s. 17.

całym swoim życiem, zarówno przez głoszoną naukę, jak i przez czyny, pośród których znaczące miejsce zajmują cuda, a wśród nich dokonywane uzdrowienia. Stąd w dalszej części nasza uwaga zostanie skupiona na motywacji troski Mesjasza o chorych, jaką jest miłosierna miłość. Ostatnim zagadnieniem będzie próba spojrzenia na to jak uczniowie Jezusa podjęli się realizacji powierzonej im misji wobec „dotkniętych różnymi chorobami” (por. Mk 1,34). Jezus bowiem zlecił kontynuację posługi głoszenia i uzdrawiania chorych swoim Apostołom (Mt 28,19-20; Mk 16,15-18). Misja ta ma być podejmowana w Kościele aż do powtórnego przyjścia Pana.

1. Starotestamentalne zapowiedzi Mesjasza jako uzdrawiającego

W Starym Testamencie odnajdujemy wiele tekstów mówiących o cudach dokonywanych przez Boga¹⁰. Psalmista sławi „Jahwe za Jego łaskawość, za Jego cuda dla synów ludzkich” (Ps 107,15). W innym miejscu znajdujemy pochwałę Boga, który odpuszcza winy i „leczy”¹¹ wszystkie niemoce (por. Ps 103,3), daje prawo uciśnionym i chleb głodnym, uwalnia jeńców i przywraca wzrok niewidomym (Ps 146,7-8). On sam powiedział do ludu w czasie wędrówki przez pustynię „Ja, Pan, chcę być twym lekarzem” (Wj 15,26)¹².

Obok tekstów mówiących o JHWH czyniącym cuda, odnajdujemy także wiele zapowiedzi mesjańskich o podobnym charakterze. Wszystkie proroctwa, mówiące o Mesjaszu, rysują całościowy obraz Jego osoby, a także czasów i odnowy, jaką ma On przynieść. Wśród tych zapowiedzi są również takie, które wskazują konkretnie na dzieło uzdrowienia. Ma więc ono znaleźć się w Jego posłannictwie jako istotny komponent.

¹⁰ Szerzej na ten temat pisze R. Bogacz, *Cuda w Starym Testamencie*, Kraków 2013.

¹¹ Autor umieszcza w tym wersecie czasownik אָפּר, który w Starym Testamencie przyjmuje przede wszystkim znaczenie „uzdrowiać”, „wyleczyć” (Rdz 20,17; Pwt 32,39; 2 Krl 20,5; Ps 30,3; Jer 17,14). Wyjątek stanowi tekst 1 Krl 18,30, gdzie Eliaz „naprawił” (czy też „wzniósł na nowo” – אָפּרִיג) rozwalony ołtarz Pański (tu czasownik użyty jest w Pi’elu); w innych miejscach mowa jest także o „ocaleniu” kraju (zob. 2 Krn 7,14) oraz o „przebaczeniu” ludowi (2 Krn 30,20). W ST pojawia się także czasownik הָלַק, który w Hifilu, jako jedno ze znaczeń, przyjmuje „przywracać do zdrowia” (Iz 38,16); zob. L. Koehler, W. Baumgärtner, J. J. Stamm, אָפּר, [w:] P. Dec [red. nauk.], *Wielki słownik hebrajsko-polski i aramejsko-polski Starego Testamentu*, t. 2, Warszawa 2008, s. 304.306-307.

¹² Także w tym zdaniu, na określenie lekarza, znajdujemy imiesłów od czasownika „iść” (יָאָר) (הָאָפּרִי הַקּוֹרֵי).

Wykaz tekstów mesjańskich przedstawia się następująco¹³:

Nazwa Księgi	Sigla biblijne
Księga Rodzaju	49,8-12
Księga Liczb	24,3-9; 24,15-19
Księga Powtórzonego Prawa	17,14-20
Druga Księga Samuela	7,1-16
Pierwsza Księga Kronik	17,1-14
Księga Nehemiasza	6,6-7
Księga Psalmów	2,1-12; 72,1-20 ; 89,4-5; 110,1-7; 132,11-12
Księga Izajasza	7,10-16; 8,23b-9,6; 11,1-9; 11,10; 16,4b-5; 32,1-5 ; 42,1-9 ; 44,24-45,8; 49,1-12; 50,4-11; 52,13-53,12 ; 55,1-11; 61,1-11
Księga Jeremiasza	23,1-6; 30,8-9; 30,18-21; 33,14-26
Księga Ezechiela	17,1-21; 21,23-29; 29,17-21; 34,1-31 ; 37,21-27
Księga Daniela	2,1-49; 7,1-28
Księga Ozeasza	3,5
Księga Amosa	9,11-15
Księga Micheasza	5,1-5
Księga Aggeusza	2,21-23
Księga Zachariasza	3,8-10; 4,1-14; 6,9-15; 9,9-10; 12,7-8; 12,9-13,1; 13,7-9

Spśród powyższych zapowiedzi Mesjasza, które w szerokim kontekście zarysowują obraz Jego samego i mających nastać nowych czasów, na szczególną uwagę zasługują wyróżnione teksty, które bezpośrednio wskazują na posłannictwo wobec słabych i chorych, którzy doznają cierpienia. Pomazaniec YHWH przyniesie im zmiłowanie i wolność (Ps 72,12-14), sprawi, że oczy będą prawidłowo widziały, uszy słyszały, a język mówił (Iz 32,3n), a także opatrzy skaleczonych i wzmocni chorych (Ez 34,4.16). Jak prawdziwy Pasterz pochylił się nad poranionymi owcami, które zostały porzucone i zostawione samym sobie.

Ważnym zagadnieniem, które dotyczy nadejścia Mesjasza, a które wybrzmiewa w powyższych tekstach, jest ustanowienie królestwa Bożego. Jego urzeczywistnienie ma polegać na osiągnięciu doskonałego planu zbawienia, w którym głębokie zło czyniące człowieka niewolnikiem będzie ostatecznie zwyciężone. Nastanie wówczas era pokoju, sprawiedliwości, przyjaźni człowieka z Bogiem i szczęśliwości, a wszystko to, co sprawia, że życie ludzkie staje się doliną łez, przestanie istnieć (por. Iz 25,8)¹⁴. Niewątpliwie tym, co od

¹³ Por. J. St. Synowiec, *Oto Twój król*, s. 265-266.

¹⁴ L. Rubio Moran, *Chrystus w historii zbawienia*, Warszawa 1985, s. 137.

zawsze było wielkim problemem człowieka, a w Starym Testamencie było rozumiane także jako konsekwencja grzechu, jest ludzka choroba¹⁵. Mesjasz, mający ustanowić królestwo Boże, przyniesie wolność od choroby i śmierci¹⁶. Królestwo Boże będzie znakiem Jego zwycięstwa.

W zapowiadającym królestwie Bożym Mesjasz, który miał otworzyć więzienia i zapewnić narodom pomyślność, był utożsamiany z królem. Do obowiązków królewskich należała troska o sprawiedliwość i pomyślność poddanych (por. Ps 72; 110,1nn; Iz 61,1n)¹⁷. Oczekiwania te najpierw spełnią się dla Izraela poprzez powrót z niewoli babilońskiej. Przebywanie na wygnaniu będzie domagać się konieczności zgromadzenia na nowo ludu rozproszonego fizycznie i duchowo. To jednak nie wyczerpuje mesjańskiej misji. Niezwykle ważne jest, że ma ona także wymiar uniwersalny – Mesjasz przyniesie światłość, czyli prawdę, wszystkim narodom. Wypełnienie tego zadania dokona się głównie przez upokorzenie i cierpienia Mesjasza, choć owocem tego będzie dane od Boga wywyższenie i chwala¹⁸.

Obraz Mesjasza rysowany jest także przez cztery Pieśni Sługi JHWH¹⁹. Ten, który ma nadejść, przyniesie zbawienie i uzdrowienie. Dokona się to przede wszystkim za sprawą samego Boga. JHWH wspiera i obdarza Sługę swoim Duchem (Iz 42,1)²⁰, udzielając Mu pełni Jego darów, i to w sposób trwały²¹. Zostanie On ustanowiony „przymierzem dla ludzi” i „światłością narodów” (42,6; 49,8), „by otworzyć oczy niewidomych, wyprowadzić więźniów z lochu, mieszkańców ciemności z więziennego domu” (42,7), by przynieść zbawienie (49,6)²².

Mesjasz, którego zapowiadali prorocy, posłany został, by więźniom powiedzieć: „Wyjdźcie!”, tym co są w ciemności: „Pokażcie się!” (Iz 49,9). To On sprawi, że ludzie „nie będą już łaknąć i pragnąć, i nie uderzy w nich piasek pustyni ani żar słońca, bo poprowadzi ich Ten, co się nad nimi lituje, i powiedzie ich do źródeł tryskających wodą” (Iz 49,10). Wezwany, by pocieszać utrudzonych, przyjdzie do słabych duchowo, dokonując odnowy religijno-mo-

¹⁵ W. Urbanz, *Choroba*, [w:] *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 109.

¹⁶ Na temat relacji pomiędzy cudami a królestwem Bożym ogłaszającym przez Jezusa zob. G. H. Twelftree, *The Miracles of Jesus: Marginal or Mainstream?*, „Journal for the Study of the Historical Jesus” 1 (2003), s. 104-124.

¹⁷ J. St. Synowiec, *Oto Twój król*, s. 151.

¹⁸ Por. J. Paściak, *Izajasz wieszczem Chrystusa*, Katowice 1987, s. 111.

¹⁹ Iz 42,1-4; 49,1-6; 50,4-9; 52,13-53,12; na temat delimitacji Pieśni zob. F. V. Reiterer, *Pieśni Sługi JHWH*, [w:] *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 582.

²⁰ Por. J. St. Synowiec, *Prorocy Izraela, ich pisma i nauka*, Kraków 1999, s. 405.

²¹ J. Paściak, *Izajasz*, s. 103-104.

²² Por. J. St. Synowiec, *Oto Twój król*, s. 150.

ralnej. Obok tego ważnego zadania, zostanie także posłany, by wspomagać słabych fizycznie²³.

Z misją Sługi JHWH wiązano ogromne nadzieje. Miała ona przynieść wiele dobra dla ludzi, a także niejeden cud, w tym przede wszystkim uzdrowienie chorym i wyzwolenie jeńcom²⁴. Ten, którego oczekiwano, nazwany został „światłością” (Iz 49,6), co było kojarzone z życiem, a co z tego wynika, ze szczęściem i radością²⁵. Ciemność natomiast, w rozumieniu biblijnym, oznacza niepowodzenie, cierpienia, nieszczęścia (Zob. Hi 10,21-22; Iz 9,1)²⁶. Fizycznie doświadczali jej niewidomi, ale wielu było pogrążonych w duchowej niezdolności widzenia. W ślepotcie i niedoli najbardziej ujawnia się nędza człowieka potrzebującego zbawienia ze strony Boga (por. Łk 7,22; J 8,12; 9)²⁷. Sługa Jahwe ma być tym, który przyniesie wolność od ślepoty, od kajdan, od wszelkich zniewoleń. Będzie to wolność przede wszystkim od zła, od grzechu, ale Jego zbawienie zakłada też wolność całego człowieka, w tym wolność od choroby²⁸. Dlatego Sługa JHWH, „oswojony z cierpieniem” (53,3), „obarczył się cierpieniem naszym i dźwigał nasze boleści” (54,4). Chłosta, która na Niego spadła okazała się „zbawienna dla nas, a w Jego ranach jest nasze zdrowie” (53,5).

Wszystkie zapowiedzi mesjańskie, wszelkie przepowiadania proroków, znalazły swoją odpowiedź w jednej osobie – Jezusie Chrystusie, Synu Bożym, Synu Dawida. Stało się tak, mimo iż Chrystus przyniósł królestwo inne niż to, którego się spodziewano (por. Łk 24,21). Potwierdził On jednak swoją mesjańską tożsamość przez słowa i czyny, eliminując jednocześnie wszystkich pseudomesjaszy, którzy głosząc nadejście nowych czasów skupiali się jedynie na swoich osobistych przekonaniach co do tego, jak ma wyglądać realizacja mesjańskiego posłannictwa²⁹.

²³ U proroka Ezechiela czytamy, że Bóg odbierze troskę o swój lud niegodziwym pasterzom i sam będzie miał pieczę nad owcami, co wyraża w szczególnej trosce o najbardziej potrzebujące: „Zagubioną odszukam, zabłąkaną sprowadzę z powrotem, skaleczoną opatrzę, chorą umocnię, a tłustą i mocną będę ochraniał. Będę pasł sprawiedliwie” (Ez 34,16).

²⁴ Por. J. Paściak, *Izajasz*, s. 108.

²⁵ Zob. M. Ernst, *Światłość*, [w:] *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 733. Obraz Mesjasza jako „światłości” podejmuje w Nowym Testamencie szczególnie czwarty ewangelista (J 1,4-9; 3,19; 8,12; 9,5; 11,9; 12,35n.46).

²⁶ Por. M. Stubhann, *Ciemność*, [w:] *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 118.

²⁷ J. St. Synowiec, *Oto Twój król*, s. 150.

²⁸ Współczesną myśl na temat uzdrowienia duchowego i fizycznego (cielesnego) omawia G. Lohfink, *Przeciw banalizacji*, s. 61.

²⁹ W czasach Jezusa byli to głównie Zeloci. Więcej na ich temat piszą S. Brandon, *Jesus and the Zealots*, Manchester 1966; F. Loftus, *The Anti-Roman Revolts of the Jews and the Galileans*, „Jewish Quarterly Review” 68 (1977/78), s. 78-98; M. Hengel, *Zealots: investigations into the Jewish freedom movement in the period from Herod I until 70 A.D.*, Edinburgh 1989; A. Vonach, *Zealoci*, [w:] *Nowy Leksykon Biblijny*, s. 467.

Konkludując, można powiedzieć, że misja Mesjasza będzie zbawcza i miłosierna dla ludzi. On wykona swe dzieło mesjańskie – odkupi ludzi z grzechów i niewoli zła poprzez swoją mękę, cierpienia i śmierć (Iz 49,6-7; por. Iz 53, 2-12)³⁰. Mesjasz, którym jest Jezus Chrystus, wypełni swe posłannictwo poprzez słowa i czyny, zaś swoistym *novum* będzie przekroczenie granic śmierci i zmartwychwstanie. W ten sposób pokona On wszelkie zło, stając się na zawsze zwycięzcą choroby i śmierci, grzechu i szatana. Niewinne cierpienie Chrystusa Bóg wynagrodzi Jego wieczną chwałą³¹.

2. Jezus jako uzdrawiający Mesjasz

Autor listu do Hebrajczyków pisząc, że „wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna” (Hbr 1,1-2), wskazuje w tych słowach na działalność publiczną Jezusa jako kontynuację „Bożego przemówienia”³². Jezus realizuje obietnice i zapowiedzi mesjańskie starotestamentalnych proroków i sam jest ich wypełnieniem.

Przekonanie, że JHWH wzbudzi proroka wśród ludu było wciąż żywe, począwszy od obietnicy sformułowanej w słowach: „Pan, Bóg twój, wzbudzi ci proroka spośród braci twoich, podobnego do mnie. Jego będziesz słuchał” (Pwt 18,15), a także „Wzbudzę im proroka spośród ich braci, takiego jak ty, i włożę w jego usta moje słowa, będzie im mówił wszystko, co rozkażę” (Pwt 18,18). Chociaż teksty te nie mają charakteru przepowiedni mesjańskiej, to jednak ożywiały ciągle myśl o pojawieniu się proroka, z którym później łączono mesjańskie nadzieje³³. Do tych zapowiedzi odwoła się także Piotr Apostoł po uzdrowieniu chromego, wskazując na spełnienie tych słów w osobie Mesjasza, Jezusa (Dz 3,12-26).

Jezus swoimi słowami i czynami prowokował ludzi, by stawiali sobie pytanie: „Czyż On nie jest Mesjaszem?” (J 4,29; 7,40-42), albo, co zresztą na jedno wychodzi, „Czyż nie jest to Syn Dawida?” (Mt 12, 23). Naciskano na Niego, by jednoznacznie wypowiedział się w tej kwestii (zob. J 10,24). Wobec posługi Jezusa stworzyły się nawet dwie grupy ludzi. Do pierwszej należały przede wszystkim władze żydowskie, gotowe wykluczyć każdego, kto odważyłby się

³⁰ J. Paściak, *Izajasz*, s. 121.

³¹ Por. Papieski Komitet Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, *Jezus Chrystus*, s. 111.

³² H. Langkammer, *Wprowadzenie*, s. 25.

³³ T. Hergesel, *Jezus cudotwórca*, Katowice 1987, s. 226-227.

uznać Go za Mesjasza (J 9,22)³⁴. Do drugiej zaś należeli ci, którzy odwoływali się do Jego cudotwórczej mocy, otwarcie nazywając Go Synem Dawida (Mt 9,27; 15,22; 20,30-31; J 7,42-43). Znaczna część osób przynależących do wyznawców Jezusa, niezależnie od reakcji Jego oponentów, nie bała się odważnie wyznawać wiary w Jego godność mesjańską, o której byli przekonani³⁵.

Również Jan Chrzciciel, gdy został uwięziony, otrzymywał od swoich uczniów wiele informacji, budzących przekonanie, że Jezus może być Mesjaszem. Dla rozwiania wszelkich wątpliwości, za pośrednictwem swoich uczniów, stawia Mu więc pytanie: „Czy Ty jesteś Tym, który ma przyjść, czy też innego mamy oczekiwać?” (Mt 11,3)³⁶. Osadzony w areszcie mógł żywić nadzieję, że jeżeli komu, to przede wszystkim jemu Mesjasz przyniesie uwolnienie (por. Iz 58,6; Łk 4,18). Tymczasem działalność Jezusa z Nazaretu nie realizuje programu mesjańskiego zapowiadanego, czy też oczekiwanego, przez tych, którzy chcieli mieć w nim wyzwoliciela politycznego. Jan odczuwał więc potrzebę postawienia stosownego pytania Jezusowi. W spotkaniu jego uczniów z Jezusem nie ma więc miejsca na zbędne dociekania, niepotrzebne tematy. Pytają oni w imieniu swego nauczyciela tak, by odpowiedź nie pozostawiała cienia wątpliwości. Słowa Jezusa (Mt 11,2-6; Łk 7,18-23) to nie tylko przekaz informacji, która ma zaspokoić czyjeś oczekiwania. T. Hergesel wskazuje raczej na ukryte w nich streszczenie całej działalności Jezusa, cudotwórcy i nauczyciela:

niewidomi wzrok odzyskują	(por. Iz 29,18; 35,5)
chromi chodzą	(por. Iz 35,6)
trędowaci doznają oczyszczenia	
głusi słyszą	(por. Iz 29,18; 35,5)
umarli zmartwychwstają	(por. Iz 26,19)
ubogim głosi się Ewangelię	(por. Iz 61,1; por. 29,19) ³⁷ .

Reakcja Jezusa nie jest więc przypadkowa. Znając oczekiwania Jana Chrzciciela, sięgnął On po argument nie do odparcia. Jego czyny świadczą o urzeczywistnieniu mesjańskich prorocत्व Izajasza³⁸. Jezus objawia się jako Zbawiciel i Mesjasz poprzez swoje niezwykle jednoznaczne działanie³⁹. Dla tych, którzy znali starotestamentowe zapowiedzi i obietnice związane z nastaniem czasów mesjańskich, słowa i czyny Jezusa mogły wzbudzać pytania, a może nawet

³⁴ Na temat użytego w tym wersecie słowa ἀποσυνάγωγος zob. M. S. Wróbel, *Synagoga a rodzający się Kościół. Studium egegetyczno-teologiczne Czwartej Ewangelii* (J 9,22; 12,42; 16,2), Kielce 2002; tenże, *Antyjudajizm a Ewangelia według św. Jana*, Lublin 2005.

³⁵ Por. X. Léon-Dufour [red.], *Mesjasz*, [w:] Tenże, *Słownik*, s. 470.

³⁶ Por. T. Hergesel, *Jezus*, s. 53.

³⁷ Por. tamże, s. 51.

³⁸ Por. tamże, s. 54.

³⁹ C. Lesquivit, P. Grelot, *Zbawienie*, [w:] Léon-Dufour X. [red.], *Słownik teologii biblijnej*, s. 1120-1121.

wątpliwości, ale też dla wielu były odpowiedzią nie pozostawiającą żadnych złudzeń. Szczególnym znakiem nowych czasów było spełnienie obietnic wobec chorych. Jezus przywraca im zdrowie, troszcząc się nie tylko o ich ciała, ale przede wszystkim o ich odrodzenie duchowe. Patrząc całościowo na posługę Mesjasza-Uzdrowiciela, uwzględniając jej opis przez poszczególnych ewangelistów, możemy ukazać ją następująco⁴⁰:

	Opis	Mateusz	Marek	Łukasz	Jan⁴¹
1.	Opętany		1,21-28	4,31-37	
2.	Teściowa Piotra	8,14-15	1,30-31	4,38-39	
3.	Tłumy	8,16-17	1,32-34	4,40-41	
4.	Wiele demonów		1,39		
5.	Trędowaty	8,2-4	1,40-42	5,12-13	
6.	Paralityk	9,2-8	2,3-12	5,17-26	
7.	Człowiek z uschlą ręką	12,9-14	3,1-6		
8.	Tłumy	12,15-16	3,10-11		
9.	Opętany Gerazeńczyk	8,28-34	5,1-17	8,26-39	
10.	Córka Jaira	9,18-19.23-26	5,22-24.35-43	8,40-42.49-56	
11.	Kobieta cierpiąca na krwotok	9,20-22	5,24b-34	8,42b-48	
12.	Kilku chorych	13,58	6,5-6		
13.	Tłumy	14,34-36	6,54-56		
14.	Syrofeniczanka ²	15,21-28	7,24-30		
15.	Głuchoniemy		7,31-37		
16.	Niewidomy		8,22-26		
17.	Epileptyk	17,14-18	9,14-27	9,38-43	
18.	Niewidomy Bartymeusz	20,29-34	10,46-52	18,35-43	
19.	Sługa setnika	8,5-13		7,1-10	
20.	Dwóch niewidomych	9,27-31			
21.	Opętany niemowa	9,32-34			
22.	Opętany niewidomy i niemy	12,22		11,14	
23.	Tłumy	4,23		6,17-19	
24.	Tłumy	9,35			
25.	Tłumy	11,4-5		7,21-22	
26.	Tłumy	14,14		9,11	6,2

⁴⁰ Por. J. Wimber, K. Springer, *Uzdrawianie z mocą*, Wrocław 1993, s. 256-257.

⁴¹ Na temat działalności taumaturgicznej Jezusa w czwartej Ewangelii zob. m.in. D. Muszytowska, *Jezus jako uzdrowiciel w Ewangelii św. Jana*, „Ateneum Kapłańskie” 160/1 (2013), s. 27-36.

	Opis	Mateusz	Marek	Łukasz	Jan
27.	Wielkie tłumy	15, 30			
28.	Wielkie tłumy	19, 2			
29.	Niewidomi i chromi w świątyni	21, 14			
30.	Syn wdowy z Nain			7, 11-17	
31.	Maria Magdalena i inni			8, 2	
32.	Opętana kobieta			13,10-173	
33.	Chory na wodną puchlinę			14,1-64	
34.	Dziesięciu trędowatych			17,11-19	
35.	Malchus			22,49-51	
36.	Tłumy			5,15	
37.	Syn dworzanina				4,46-53
38.	Chromy				5,1-95
39.	Niewidomy od urodzenia				9,1-76
40.	Łazarz				11,1-44

Szczegółowy przegląd posługi uzdrawiania Jezusa prowadzi do wniosków, że spośród 3774 wersetów, które zawierają cztery Ewangelie, 484 odnoszą się bezpośrednio do uzdrowień z chorób fizycznych i umysłowych oraz wskrzeszeń z martwych. Bardziej znaczący czynnik to 484 wersety, opisujące uzdrowienia dokonane przez Jezusa, które stanowią 38,5% z 1257 wersetów narracyjnych Ewangelii. Poza ogólnym opisem cudów, uwaga poświęcona uzdrawianiu jest więc dalece większa niż inne przejawy działalności Jezusa⁴².

Liczby te pokazują, że jednym z głównych tematów Ewangelii jest uzdrowienie. Należy jednak w tym miejscu zaznaczyć, że dokonywanie wszelkich cudów, także uzdrowień, służy Jezusowi do wyższych celów⁴³. Nie uzdrowił On bowiem wszystkich i – jak chce G. Lohfink – „nie mógł tego uczynić”⁴⁴. Celem Jezusa jest bowiem przywrócić światu jego pierwotny, pełen harmonii, ład. Ponadto cuda służą także odbudowaniu ludu Bożego, który dostrzega spełnienie obietnic wypowiedzianych przez proroków. Są one także znakami przychodzącego królestwa Bożego. Wreszcie, działalność taumaturgiczna ma także wymiar eschatologiczny, zapowiadając nowe stworzenie⁴⁵. Wszystko to dokonuje

⁴² Zob. J. Wimber, K. Springer, *Uzdrawianie*, s. 55.

⁴³ M. Rusecki wyróżnia następujące funkcje cudu: objawieniowa, chrystologiczna, soteryczna, eklezjotwórcza i wiarotwórcza; zob. *Funkcje cudu*, Sandomierz-Lublin 1997.

⁴⁴ G. Lohfink, *Czy Bóg potrzebuje Kościoła?*, Poznań 2005, s. 240.

⁴⁵ Tamże. Na pytanie o cele Jezusa w Jego taumaturgicznej posłudze odpowiedzi szukają także inni autorzy; zob. m.in. J. Łach, *Funkcja cudów w Ewangelii Łukaszowej*, „Collectanea Theologica” 55 (1985), s. 39-44; M. Mcvann, *Baptism, Miracles, and Boundary Jumping in Mark*,

się w miłości i poprzez miłość, którą Jezus objawia światu, wypowiadając ją wobec konkretnego człowieka.

3. Miłosierna miłość jako motyw uzdrawiania

Ludzie przez wieki oczekiwali na Zbawiciela, który wybawi ich od wszelkiej choroby. Bóg, który jest miłością (1 J 4,8b), posłał swego Syna na świat do człowieka dotkniętego bólem i cierpieniem, zarówno duchowym, jak i fizycznym. Jezus przyszedł na świat przynieść człowiekowi zbawienie, a także, by objawić mu Ojca, który – jak czytamy w dokumencie przygotowującym do Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 – „nie jest ojcem-panem, który uciska, każe i poniża. Jest dobrym, miłosiernym i opatrznościowym Ojcem. Jest Ojcem, który kocha i ochrania najsłabszych: »Tak też nie jest wolą Ojca waszego, który jest w niebie, żeby zginęło jedno z tych małych« (Mt 18,14)⁴⁶.

Miłość, którą Ojciec najpełniej wypowiedział przez swojego Syna, wyraża się wobec człowieka w sposób szczególny w miłosierdziu⁴⁷. Jezusowe nauczanie przeniknięte jest tą ideą. Wskazują na to choćby odkrywane przez bibliistów logia Jezusa dotyczące tej tematyki, wśród których J. Kudasiewicz wymienia następujące:

- wezwanie do naśladowania miłosierdzia Ojca (Łk 6,36),
- pierwszeństwo miłosierdzia przed ofiarą (Mt 9,13; 12,7),
- błogosławieni miłosierni (Mt 5,7),
- przypowieści miłosierdzia (Mt 18,23-35; Łk 10,30-37; 15,11-32)⁴⁸.

„Biblical Theology Bulletin” 21 (1991), s. 151-157; J. Łach, *Dlaczego Jezus dokonywał cudów?*, [w:] W. Chrostowski [red.], *„Bóg jest miłością” (1 J 4,16). Studia dla Księdza Profesora Józefa Kudasiewicza w 80. rocznicę urodzin*, Warszawa 2006, s. 267-277; M. Wojciechowski, *Cuda Jezusa*, Częstochowa 2010.

⁴⁶ Papieski Komitet Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, *Jezus Chrystus*, s. 107.

⁴⁷ Na temat obrazu Boga w Starym Testamencie, w tym także o Jego miłosierdziu zob. S. Grzybek, *Obraz Boga w Starym Testamencie*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 30 (1977), s. 2-18; H. Witczyk, *„Weź, proszę, twego syna, idź i złóż go w ofierze!”* (Rdz 22,2). *Biblijny obraz Boga i Abrahama*, [w:] Fs. M. Gołębiwski, *„Stworzył Bóg człowieka na swój obraz”*, Warszawa 2002, s. 441-456; S. Hałas, *Bóg łaskawy i miłosierny. Pismo Święte o miłosierdziu*, Kraków 2003; P. Briks, *Sprawiedliwość czy miłosierdzie Boga?*, [w:] W. Chrostowski [red.], *„Miłość wytrwa do końca”*. Księga pamiątkowa dla Księdza Profesora Stanisława Pisarka w 50. rocznicę święceń kapłańskich i 75. rocznicę urodzin, Warszawa 2004, s. 82-95; W. Popielewski, *Miłosierdzie a sprawiedliwość – pytanie o Boga w świetle Starego Testamentu*, „Studia Pelplińskie” 34 (2004), s. 33-50.

⁴⁸ J. Kudasiewicz, *Ewangelie synoptyczne dzisiaj*, Warszawa 1986, s. 323. Na temat tych przypowieści zob. m.in. A. Paciorek, *Wola Boga i radość pasterza. Interpretacja Jezusowej przy-*

Ponadto Jezus świadczy o miłosierdziu swoimi czynami. Ono jest motywacją Jego działania. Jezusowe cuda, jak pisze T. Hergesel, objawiają wielkość Jego miłosierdzia: trędowatego uzdrowił On „zdjęty litością” (Mk 1,41), a kiedy ujrzał wielki tłum, idący za Nim, „zdejła Go litość nad nimi” (Mk 6,34). Natomiast tekst podsumowujący całą działalność Jezusa – „dobrze uczynił wszystko” (Mk 7,37) – jest tylko potwierdzeniem, że czynił On dzieła miłosierdzia Bożego⁴⁹.

W Ewangeliach, gdy mowa jest o czynach-cudach Chrystusa, inspirowanych miłosierdziem, znajdujemy teksty, w których albo ludzie odwołują się do tego przymiotu – błagając o ratunek (Mt 9,27; 15,22; 17,15; 20,30-31) – albo też sam Jezus, widząc ich nędzę, lituje się nad nimi (Mt 8,2; 9,36; 14,14-15; 15,32; Mk 1,41; 6,34; 9,22; Łk 7,13) i udziela pomocy⁵⁰. W pierwszym przypadku prośba wyrażana jest poprzez czasownik ἐλεέω⁵¹, który przyjmuje znaczenie „litować się [nad kimś]”, „mieć litość [nad kimś]”, „okazywać miłosierdzie [komuś]”⁵². Wzywający litości odwołują się także do mesjańskich tytułów Chrystusa, takich jak Mistrz, Syn Dawida, Pan. Wołanie o litość rodzi się z przekonania, iż w Jezusie obecne jest miłosierdzie Boże, że On jest wcieleniem tego miłosierdzia. J. Kudasiewicz powie nawet, iż „można Go nazwać Mesjaszem miłosierdzia”⁵³. Podobnie wołali do Boga o pomoc, a szczególnie o Jego miłosierdzie, bohaterowie Starego Testamentu. W Septuagincie, zwłaszcza w Psalmach, znajdujemy ten sam czasownik ἐλεέω, który jest tłumaczeniem hebrajskiego קָן⁵⁴. W tekstach opisujących inicjatywę Jezusa występuje natomiast czasownik σπλαγχνίζομαι, którego znaczenie to „czuć litość”, „litować się”, „wzruszać się [nad kimś]”, „współczuć [komuś]”⁵⁵. Czasownik ten charakteryzuje samego Jezusa, w którym obecne jest miłosierdzie Boże⁵⁶. On, wi-

powieści o zagubionej owcy (Q 15,4.7 Mt 18,12-14; Łk 15,3-10), [w:] D. Dziadosz [red.], Od Melchizedeka do Jezusa – Arcykapłana. Biblia o kapłaństwie, Lublin 2010, s. 137-151.

⁴⁹ T. Hergesel, *Jezus*, s. 186.

⁵⁰ Por. J. Kudasiewicz, *Ewangelie*, s. 331-333.

⁵¹ Użyty w formie *imperativus aoristi activi*: ἐλέησόν. Więcej na ten temat zob. J. Czerski, *Nowotestamentalna terminologia miłosierdzia*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 1 (1987), s. 19-26.

⁵² R. Popowski, *Wielki słownik grecko-polski Nowego Testamentu*. Wydanie z pełną lokalizacją greckich haseł, kluczem polsko-greckim oraz indeksem form czasownikowych, Warszawa ³1997, s. 190.

⁵³ J. Kudasiewicz, *Ewangelie*, s. 333-335.

⁵⁴ Ps 6,3; 9,14; 24,16; 25,11; 26,7; 30,10; 40,5.11; 50,3; 55,2; 56,2 [2 razy]; 85,3.16; 118,29.58.132; 122,3 [2 razy] – numeracja Psalmów podana jest wg Septuaginty; Iz 30,19; 33,2. Czasownik קָן, użyty w formie imperatywu z sufiksem 1 os. 1. poj. קָן, oznacza w Qalu „faworyzować kogoś” lub też (z dwoma dopełnieniami) „łaskawie czymś kogoś obdarzać”, zob. L. Koehler, W. Baumgärtner, J. J. Stamm, קָן [w:] *Wielki słownik hebrajsko-polski*, s. 317.

⁵⁵ R. Popowski, *Wielki słownik grecko-polski*, s. 561.

⁵⁶ Mt 9,36; 14,14; 15,32; Mt 20,34; Mk 1,41; 6,34; 8,2; Łk 7,13. W Mk 9,22 ojciec chłopca, który miał ducha niemego, prosi Jezusa o litość (σπλαγχνισθεῖς ἐφ’ ἡμᾶς). W innych przypad-

dząc ludzką niedolę, lituje się nad człowiekiem i w konkretny sposób udziela mu pomocy.

Powyższa analiza taumaturgicznej posługi Mesjasza, pozwala wyciągnąć wniosek, że uzdrawianie przez Chrystusa nigdy nie było celem samym w sobie. Myśl tę rozwija Ph. Madre, pisząc o uzdrowieniach Jezusa jako dowodzie potężnej miłości Ojca, którą Jezus przyszedł objawić światu. Cuda Jezusa mają być potwierdzeniem Jego słów, które są słowami Prawdy, jaką Żywe Słowo objawia światu. Uzdrowienia dokonywane przez Mesjasza, a opisane przez ewangelistów, miały na celu zwrócić uwagę ludzi chorych, a także gromadzących się wokół Niego tłumów. Ich wzrok nie miał jednak być utkwiony w cudach, ani w czymkolwiek innym, ale tylko w odkrywaniu Boga miłości, Boga Ojca, Boga miłosiernego, który realizuje swoje obietnice w osobie Mesjasza⁵⁷.

4. Kościół Apostolski – kontynuator taumaturgicznej posługi Jezusa

Jezus posłał Apostołów, aby głosili królestwo Boże i nieśli chorym uzdrowienie (Mt 10,7-8; Mk 16,15-17; Łk 9,2; 10,9), i tych dwóch zadań stanowiących jedno posłannictwo nie należy rozdzielać. Dobrze rozumieli to Apostołowie, którzy szli przez miasta i wsie, gdzie z potężną mocą przepowiadali słowo Boże i uzdrawiali chorych (Mk 6,13; Łk 9,6). Ludzie patrząc na ich posługiwanie mogli dostrzec w nim kontynuację tego, co czynił Jezus. Co więcej, ci którzy słuchali nauki Jezusa i widzieli jak dokonywał cudów, mogli teraz zaświadczyć, że Apostołowie kontynuują Jego taumaturgiczną działalność, nie zmieniając jej istoty⁵⁸.

Gdy jednak pojmano i zabito Jezusa, zmienił się obraz posługi Apostołów. Razem z ciałem Jezusa niektórzy z uczniów pogrzebali swoje nadzieje mesjańskie⁵⁹. Zanim jeszcze dowiedzieli się o objawieniu Zmartwychwstałego, dwaj z nich opuszczają Jerozolimę z uczuciem doznanego zawodu: „A myśmy się spodziewali, że On właśnie miał wyzwolić Izraela” (Łk 24,21). W przywo-

kach Jezus przyjmuje tę postawę bez niczyjej interwencji. Ponadto czasownik ten jest użyty w trzech przypowieściach o miłosierdziu (Mt 18,27; Łk 10,33; 15,20).

⁵⁷ Ph. Madre, *Modlitwa o uzdrowienie*, bmirw, s. 125; por. F. Mickiewicz, *Ewangelia według świętego Łukasza. Rozdziały 12-24*, t. III, Częstochowa 2012, s. 92.

⁵⁸ Por. R. DeGrandis, *Posługa uzdrawiania*, Warszawa 1995, s. 11; zob. także. G. Lohfink, *Czy Bóg potrzebuje Kościoła?*, s. 249-250.

⁵⁹ T. Hergesel, *Jezus*, s. 64.

ływanym już jubileuszowym dokumencie papieskim została opisana sytuacja uczniów, dla których śmierć Jezusa „spowodowała tak wielki ból, że zniszczyła całą nadzieję. Aby odzyskać ich zaufanie, niezbędna była długa droga spotkań i doświadczeń, że Chrystus rzeczywiście zmartwychwstał, np. włożenie rąk przez Tomasza (J 20,27), wspólna podróż (Łk 24,15) i wspólny posiłek (Łk 24,42-43; J 21,10-12)”⁶⁰.

Uczniowie mieli inne oczekiwania wobec Jezusa. Mimo iż On wielokrotnie zapowiadał swoją mękę i śmierć, oni widzieli Go w swoich planach, odmiennych od tych, które Jezus miał wypełnić (por. Mk 9,30-37). Dopiero zmartwychwstanie sprawi, że w Jego uczniach dokonają się nieodwracalne zmiany, co zostanie umocnione i potwierdzone w dniu Pięćdziesiątnicy. Jezus po zmartwychwstaniu musiał wyjaśnić im Pisma, żeby odczytali je na nowo i dostrzegli wypełnienie obietnic Bożych (Łk 24,44-49).

Gdy na Apostołów zstąpił Duch Święty – Ten, który miał ich wszystkiego nauczyć (por. J 14,26) – wiele ich znaków zapytania zostało rozwiązanych, również te, które skumulowały się po śmierci Jezusa. Pośród wielu zmian, szczególnie ważną była ich ponowna wiara w mesjańskie posłannictwo Chrystusa. Jak już zostało wspomniane, uczniowie wracający do Emaus nie rozumieli właściwie misji Mesjasza, oczekując jedynie politycznego wyzwolenia. Poza tym, nie dostrzegali też wypełnienia się mesjańskich prorocत्व w Chrystusie. Dla nich to wszystko nie miało logicznego związku. Gdy jednak otrzymują w darze „obietnicę Ojca” (Łk 24,49; Dz 1,4), sam Piotr wyrzuca innym brak wiary i zaświadcza, że już prorok Dawid zapowiadał zmartwychwstanie Mesjasza (Dz 2,31). Apostoł mówi również do tych, którzy przyczynili się do ukrzyżowania Jezusa, że Jego właśnie „uczynił Bóg i Panem, i Mesjaszem” (Dz 2, 36).

Ważnym potwierdzeniem prawdziwości misji dla Apostołów i całego pierwotnego Kościoła było ich uzdrowicielskie posłannictwo. Cudotwórcza moc, jaka towarzyszyła głoszeniu Ewangelii, utwierdzała wszystkich uczniów w przekonaniu, że Jezus naprawdę zmartwychwstał i wspomaga ich wysiłki⁶¹. Wyraził to także św. Marek w zakończeniu Ewangelii: „Oni zaś poszli i głosili Ewangelię wszędzie, a Pan współdziałał z nimi i potwierdzał naukę znakami, które jej towarzyszyły” (Mk 16,20)⁶². Tym samym stali się oni kontynuatorami posługi Mesjasza.

⁶⁰ Papieski Komitet Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, *Jezus Chrystus*, s. 121-122.

⁶¹ T. Hergesel, *Jezus*, s. 64.

⁶² Bibliści raczej nie przypisują autorstwa tego tekstu św. Markowi. Nie jest to jednak istotne dla tego opracowania. Na ten temat zob. np. D. J. Harrington, *Komentarz do Ewangelii według świętego Marka*, [w:] R. E. Brown, J. A. Fitzmyer, R. E. Murphy [red.], W. Chrostowski [red. nauk. wyd. pol.], *Katolicki Komentarz Biblijny*, Warszawa 2001, s. 1033.

Działalność taumaturgiczna uczniów Jezusa – z uwzględnieniem powołania i posłania do tej misji, a także dokonywania przez nich znaków i cudów jeszcze za życia Nauczyciela – przedstawia się następująco⁶³:

	Opis	Mateusz	Marek	Łukasz	Dz.Ap.
1.	Powołanie i rozesłanie Dwunastu	10,1-42	3,13-19	9,1-6.10	
2.	Moc związywania i rozwiązywania	16,13-20			
3.	Uczniowie próbują wyrzucać demony	17,14-21	9,14-29	9,37-45	
4.	Rozesłanie siedemdziesięciu dwóch			10,1-16	
5.	Wielkie posłanie	28,16-20	16,15-18		1,1-11
6.	Znaki i cuda dokonane przez Apostołów				2,43
7.	Uzdrowienie chromego				3,1-107
8.	Modlitwa z wiarą i znaki uzdrowienia				4,23-33
9.	Znaki i cuda dokonywane przez Apostołów				5,12-16
10.	Otwarcie bram więzienia				5,17-19
11.	Posługa Szczepana				6,8
12.	Działalność Filipa				8,4-13
13.	Ananiasz i Szawel				9,10-19
14.	Piotr uzdrawia Eneasa				9,32-35
15.	Piotr wskrzesza Tabitę				9,36-43
16.	Mag rażony ślepotą				13,6-12
17.	Paweł i Barnaba w Ikonium				14,1-7
18.	Uzdrowienie kaleki z Listry				14,8-188
19.	Niewolnica z Filipi				16,16-18
20.	Paweł w Efezie				19,8-20
21.	Wskrzeszenie Eutycha				20,7-12
22.	Paweł przypomina spotkanie z Ananiaszem				22,12-16
23.	Paweł na Malcie				28,1-10

Ilość opisów taumaturgicznej posługi uczniów Jezusa potwierdza, że to, co On zapowiedział, rzeczywiście się dokonało. Ewangelie i Dzieje Apostolskie zawierają liczne opowiadania i *summaria* o znakach i cudach, zwłaszcza o uzdrowieniach⁶⁴. Apostołowie byli przekonani, że nie dokonują tego sami. Towarzyszyła im świadomość, że dzieje się to dzięki mocy Boga i w imię Jezusa

⁶³ Por. J. Wimber, K. Springer, *Uzdrowianie*, s. 258.

⁶⁴ Interesującym zagadnieniem, wartym osobnej analizy, są nieliczne wzmianki o cudotwórczej działalności zarówno Jezusa, jak i Jego uczniów, w pozostałych księgach Nowego Testamentu (zob. 1 Kor 2,4; 2 Kor 12,12; Gal 3,5; 1 Tes 1,4-5; Hbr 2,4). Należałoby zapytać o przyczyny

(Dz 3,6,16; 4,10; 16,18). On wciąż dokonywał dzieła swojego miłosierdzia⁶⁵. Ta misja, zapoczątkowana przez pierwotny Kościół została podjęta także przez kolejne pokolenia wyznawców Chrystusa i realizowana jest w Kościele po dzień dzisiejszy. Bóg bowiem w dalszym ciągu działa pośród wydarzeń ludzkich przez Chrystusa, gdyż „Jego misja się kontynuuje”⁶⁶.

Cuda, które mają miejsce w Kościele, są kontynuacją zbawczego działania Boga wobec człowieka. E. Szymanek wskazuje na jeszcze inny wymiar uzdrowień dokonywanych przez Jezusa pisząc, że „znaki te sprowadzają łaskę, którą symbolizują, a jednocześnie zapowiadają sakramenty, które oznaczać będą Chrystusa działającego w Kościele po wniebowstąpieniu”⁶⁷. To interesujące zagadnienie może stanowić przedmiot dalszych naukowych badań.

Zakończenie

Jezus objawił się światu jako Mesjasz, posłany przez Boga, który od początku okazywał miłosierdzie człowiekowi. I właśnie w Synu Bożym ta „wypowiedź” Boga i Jego działanie osiągnęły punkt kulminacyjny. Od tego czasu Słowo, które stało się ciałem (por. J 1,14), mówiło o miłosierdziu Boga dając też możliwość doświadczenia Jego mocy. Poprzez cuda i znaki, których dokonywał Jezus, z jednej strony objawiał miłosierną miłość wobec człowieka, a z drugiej przygotowywał swoich uczniów do podjęcia posługi taumaturgicznej w Jego imię. Jezus, który wypełnił wszystkie obietnice mesjańskie, przekazał swoim uczniom nowe obietnice, związane z posłaniem do niesienia uzdrowienia chorym. Umocnił swoich uczniów, kierując do nich słowa zapewnienia: „Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28,20), czy też „Zaprawdę, zaprawdę, powiadam wam: Kto we Mnie wierzy, będzie także dokonywał tych dzieł, których Ja dokonuję, owszem, i większe od tych uczyni, bo Ja idę do Ojca” (J 14,12). Cały Kościół jest więc dzisiaj wezwany, by spełnić

tego niewielkiego, choćby względem Dziejów Apostolskich, materiału. Zagadnienie to częściowo podejmuje J. Łach, *Dłaczego Jezus*, s. 276-277.

⁶⁵ W Dziejach Apostolskich nie znajdujemy terminologii miłosierdzia, która obecna jest w Ewangeliach. Jedyną sytuacją, w której wyrażona jest wprost prośba o uzdrowienie znajduje się w opisie uzdrowienia (wskrzeszenia) Tabity (Dz 9,36-43). Niewątpliwie jednak uczniowie Jezusa przepowiadając Ewangelię i niosąc uzdrowienie chorym chcieli dać innym to doświadczenie miłosierdzia, które stało się ich udziałem.

⁶⁶ E. Szymanek, *Wykład Pisma Świętego Nowego Testamentu*, Poznań 1990, s. 228. Na ten temat zob. także G. Lohfink, *Czy Bóg potrzebuje Kościoła?*, s. 232-251.

⁶⁷ E. Szymanek, *Wykład*, s. 93. Na temat relacji cudów (znaków) do sakramentów w czwartej Ewangelii zob. S. W. Hahn, *Temple, Sign, and Sacrament: Towards a New Perspective on the Gospel of John*, „Letter and Spirit: A Journal of Catholic Biblical Theology” 4 (2008), s. 107-143.

Boże słowo, aby zanieść je także chorym i cierpiącym, którzy potrzebują uzdrowienia, by Ewangelia miłosierdzia również dzisiaj stawała się „mocą Bożą ku zbawieniu dla każdego wierzącego” (Rz 1,16).

Streszczenie

Taumaturgiczna posługa Jezusa stanowi niemałą część całej Jego publicznej działalności. Zastanawiająca jest jej relacja względem proroctw mesjańskich, a także odniesienie do samego JHWH i Jego czynów. Pytanie o miejsce cudów i znaków – szczególnie uzdrowień – w mesjańskiej posłudze Jezusa, a także uzasadnienie ich wykonywania stały się przyczyną podjęcia badań nad tymi zagadnieniami. Nie bez znaczenia pozostaje także kwestia kontynuacji posługi Jezusa uzdrawiającego przez Jego uczniów.

W artykule zostały przedstawione starotestamentalne zapowiedzi Mesjasza, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wskazują, że On ma przynieść uzdrowienie. Zaprezentowana jest także sama posługa taumaturgiczna Jezusa, przez którą spełnia On starotestamentowe obietnice. Zaakcentowana jest również miłość jako motywacja Jezusa litującego się nad chorymi. Ostatnia część poświęcona jest uczniom Jezusa, którzy stają się kontynuatorami Jego misji poprzez głoszenie Ewangelii, której towarzyszą znaki i cuda.

Cuda Jezusa, a szczególnie uzdrowienia, mają swoje źródło w działaniu Boga. To On posyła swojego Syna jako Mesjasza, by wypełnił Jego dzieło miłosierdzia wobec człowieka dotkniętego fizycznym – ale i duchowym – cierpieniem. Syn Boży jest wierny w spełnianiu swojej misji. To samo posłannictwo przekazuje swoim uczniom i całemu Kościołowi, który jest wezwany do niesienia uzdrowienia chorym.

SŁOWA KLUCZE: posługa taumaturgiczna, cud, uzdrowienie, Mesjasz, miłość, miłosierdzie, misja, uczniowie

Summary

Thaumaturgic ministry of the Messiah of Mercy and His disciples

Thaumaturgic ministry of Jesus is a considerable part of the whole of His public ministry. The relation between Jesus thaumaturgic ministry and the Messianic prophecies is thought-provoking, as well as is the reference to the YHWH and His deeds. The reason of undertaking the above research is an attempt to answer the question about the place of miracles and signs - especially healings - in the messianic ministry of Jesus and the justification for their execution. Moreover, very remarkable is the matter of Jesus healing ministry continuation by His disciples.

The article presents the Old Testament's announcements of the Messiah, with special attention to those that indicate that He is to bring healing. Jesus thaumaturgic ministry is

also presented here. Through this ministry He fulfills the Old Testament promises. The love is emphasised as the motivation for Jesus to have mercy for the sick. The last section of the article is dedicated to Jesus disciples who become continuators of His mission through the Gospel proclamation, accompanied by signs, wonders and various miracles.

Jesus' miracles, especially healings have their source in God's activity. It is Him who sends his Son as the Messiah to fulfill His work of mercy to a man afflicted with physical - but also spiritual – suffering. The Son of God is consistent in fulfilling His mission, which He passes to His disciples and the entire Church called to heal the sick.

KEYWORDS: thaumaturgic ministry, miracle, healing, the Messiah, love, mercy, mission, disciples

Bibliografia

- Bogacz R., *Cuda w Starym Testamencie*, Kraków 2013.
- Bryan S. M., *Power in the Pool: The Healing of the Man at Bethesda and Jesus' Violation of the Sabbath (Jn. 5:1-18)*, „Tyndale Bulletin” 54/2 (2003), s. 7-22.
- DeGrandis R., *Posługa uzdrawiania*, Warszawa 1995.
- Duncan J., Derrett M., *Miracles, pools, and sight: John 9,1-41; Genesis 2,6-7; Isaiah 6,10; 30,20; 35,5-7*, „Bibbia e Oriente” 36 (1994), s. 71-85.
- Grzybek S., *Obraz Boga w Starym Testamencie*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 30 (1977), s. 2-18.
- Hahn S. W., *Temple, Sign, and Sacrament: Towards a New Perspective on the Gospel of John*, „Letter and Spirit: A Journal of Catholic Biblical Theology” 4 (2008), s. 107-143.
- Hergesel T., *Jezus cudotwórca*, Katowice 1987.
- Fischer K. M., Von Wahlde U. C., *The Miracles of Mark 4:35-5:43: Their Meaning and Function in the Gospel Framework*, „Biblical Theology Bulletin” 11 (1981), s. 13-16.
- Kee H. C., *Medicine, Miracle and Magic in New Testament Times*, Cambridge 1986.
- Kudasiewicz J., *Jezus historii a Chrystus wiary*, Lublin 1987.
- Bonnard P.-É., Grelot P., *Mesjasz*, [w:] Léon-Dufour X. [red.], *Słownik teologii biblijnej*, Poznań 1994, s. 467-472.
- Kee H. C., *Medicine, Miracle and Magic in New Testament Times*, Cambridge 1986.
- Laskowski, Ł., *Uzdrowienie córki pogańskiej kobiety. Główne idee opowiadania i sposób ich prezentacji*, „Veritati et Caritati” 1 (2013), s. 31-49.
- Lesquirit C., Grelot P., *Zbawienie*, [w:] Léon-Dufour X. [red.], *Słownik teologii biblijnej*, Poznań 1994, s. 1120-1121.
- Lohfink G., *Czy Bóg potrzebuje Kościoła?*, Poznań 2005.
- Lohfink G., *Przeciw banalizacji Jezusa*, Poznań 2015.
- Łach J., *Dlaczego Jezus dokonywał cudów?*, [w:] W. Chrostowski [red.], „Bóg jest miłością”(1 J 4,16). *Studia dla Księdza Profesora Józefa Kudasiewicza w 80. rocznicę urodzin*, Warszawa 2006, s. 267-277.

- Łach J., *Funkcja cudów w Ewangelii Łukaszowej*, „Collectanea Theologica” 55 (1985), s. 39-44.
- Madre Ph., *Modlitwa o uzdrowienie*, bmirw.
- Mcvann M., *Baptism, Miracles, and Boundary Jumping in Mark*, „Biblical Theology Bulletin” 21 (1991), s. 151-157.
- Mikołajczak M., *Cud uzdrowienia chromego od urodzenia w imię Jezusa Chrystusa – propozycja interpretacji (Dz 3,1-10)*, [w:] B. Strzałkowska [red.], *Więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu. Księga pamiątkowa dla księdza profesora Waldemara Chrostowskiego w 60. rocznicę urodzin*, t. II, Warszawa 2011, s. 1104-1112.
- Muszytowska, D., *Jezus jako uzdrowiciel w Ewangelii św. Jana*, „Ateneum Kapłańskie” 160/1 (2013), s. 27-36.
- Nowak D., *Ktizeologiczny wymiar uzdrowienia w szabat kobiety owładniętej duchem niemocy (Łk 13,10-17)*, „Rocznik Teologiczny ChAT” 52/1-2 (2010), s. 71-88.
- Nowak D., *Uzdrowienie w szabat człowieka chorego na puchlinę wodną jako creatio continua (Łk 14,1-6)*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 44/1 (2011), s. 16-29.
- Papieski Komitet Obchodów Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, *Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata, wczoraj, dziś i na wieki*, Katowice 1996, s. 90.
- Paściak J., *Izajasz wieszczem Chrystusa*, Katowice 1987.
- Popielewski W., *Miłosierdzie a sprawiedliwość – pytanie o Boga w świetle Starego Testamentu*, „Studia Pelplińskie” 34 (2004), s. 33-50.
- Rubio Moran L., *Chrystus w historii zbawienia*, Warszawa 1985.
- Rusecki M. [red.], *Cud*, [w:] *Leksykon Teologii Fundamentalnej*, Lublin 2002, s. 274-278.
- Synowiec J. St., *Oto Twój król przychodzi. Mesjasz w pismach starego Przymierza*, Kraków 1992.
- Twelftree G. H., *The Miracles of Jesus: Marginal or Mainstream?*, „Journal for the Study of the Historical Jesus” 1 (2003), s. 104-124.
- Urbanz W., *Choroba*, [w:] F. Kogler, R. Egger-Wenzel, M. Ernst [red.], H. Witczyk [red. nac. wyd. pol.], *Nowy Leksykon Biblijny*, Kielce 2011, s. 109.
- Wimber J., Springer K., *Uzdrowianie z mocą*, Wrocław 1993.
- Witczyk H., *Od Ewangelii o Jezusie pełnym mocy do Ewangelii krzyża*, „Verbum Vitae” 2 (2002), s. 201-222.
- Wojciechowski M., *Cuda Jezusa*, Częstochowa 2010.